

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

יומא דף ט-א

ויקרא רבה יג, ה

[יא. ה] את הגמל. זו בכל, שנאמר

(תהלים קלו ח) אשרי שישלם לך את

גמולך שגמלת לנו. [יא. ה] את

השפן זו מדי. רבנין ור' יהודה

הארנבת. זו זון, אמו של תלמי ארנבת שמה.

למה נמשלה לחזיר, לומר לך יבמה חזיר בשעה שהוא רובץ מוציא טלפיו ואומר ראו שאני טהור, כף מלכות אדום מתגאה וחומסת וגוזלת ונראית כאלו מצעת בימה. מעשה בשלטון אחד שהיה הורג הגנבים והמנאפים והמכשפים, גחין ואמר לסנקליטיו שלשמן עשיתי בלילה אחד. דבר אחר, את הגמל. זו בכל. פי מעלה גרה

ליקוטי תורה מהגר"א

יומא ט' טובה לפרנן של ראשונים מכריסן

של אחרונים מה שהזכיר כרם

ולפורן א"ר הגר"א ז"ל שהראשונים היו להם עבירות

ג"ע ע"ז וז"ד. נחגלה עונם ונחגלה קלם אחרונים

לא נחגלה עונם לא נחגלה קלם שהיה להם שנאת

חנם ואח"כ אמרו בנמ' ראשונים עדיפי או אחרונים

וכו' אל בירה חוכים שחזרם כו' וארז"ל במ"ר

ארנבת זמל ושפן רמו לג' גליות הראשונים שמאלו

עליהם האומות הג' שנמאלו להנך ג'. והחזיר הוא

הגלות סד'. והטעם להמשל הוא שירוש שג' שמאים

הראשונים סימן טומאה שלהם מבחון כלומר

דפרסותה והם מע"ג. וכן ג' גליות הראשונים

נחגלה עונם שהיה בפומבי. אבל אחרונים שהוסתרה

עוה מפני שהיה בהם ש"ח לכן נמסרו ליד אדום

יסימן טומאה שלו ג"כ בסתר שנשאר בכרם וז"ש

טובם לפרנן של ראשונים מה שטעו עבירות בגלוי

מכריסן של אחרונים שטעו בסתר וז"ש. עבירה

חוכים:

פירוש הגר"א על כמה אגדות בכורות ח:

והענין כי ראשונים שנתגלה עונם נתגלה

קיצם, אחרונים כו'. והטעם כי הראשונים

היו מעשיהם הטובים טמונים ועונותיהם

גלויים, כי לבם היה טוב, ואחרונים להיפך,

ורחמנא ליבא בעי, כמ"ש (סנהדרין קו, ב)

רבוא למבעי בעיי בשני דרב יהודא כו'

בן יהוידע

שם ראשנים שנתגלה עונם נתגלה קלם אחרונים שלא

נתגלה עונם לא נתגלה קלם. י"ל לפירוש רש"י

ומהרש"א הול"ל נתקצר קלם ונתארך קלם. זעור י"ל

הלא המאמר עלמו קאמר שקולה ש"ח כנגד ג' עבירות

ואיך כאן שבעים שנה וכאן יותר מעשרים פעמים שבעים

ולא נגאלו. וכ"ל בס"ד דקלות העונש תלוי בחטובה

ועיקר החטובה תלויה בחרטה ולכן בבית ראשון שחטאו

בשלוש עבירות חמורות מאד ודאי אח"כ נחטטו חרטה

גמורה ושלמה והוי תשובה מעלייא להקל העונש מעליהם

והספיק להם שבעים שנה, ומאחר דהגלות היה קצר שהוא

שבעים לכן נתגלה הקץ שאם לא היה מגלה הם היו

חושבים שהוא ארוך הרבה שני אלפים או יותר ועי"כ

היו מתים מרוב דאגה ולער שהיו מתייאשים הם וזרעם

זרע זרעם אך עתה גילהו שהוא שבעים כל אחד ילפה

לראות בבנין בהמ"ק. אבל אחרונים בבית שני שהיה עונם

ש"ח שהוא קל בעיני האדם אין אדם חושבו לעון פלילי

כדי שיתחרט עליו הרבה, וכיון דהחרטה חלושה ורכה

לכן נתארך הגלות הרבה לזרעם, ומאחר שנתארך אם

היה מזכיר מקודם כמה הוא היו מתים מרוב דאגות

ולער בראותם אורך הגלות המר. גמלא קלות העון גרם

התעלמות הקץ וחומר העון גרם התגלות הקץ: